

Сергій Мельниченко «Шварценеггер – мій кумир»

Сьогодні, за шаленими темпами трансформацій в суспільстві та техніці, відчуття зміни епох приходить напрощад швидко. І такі, здавалося б, зовсім нещодавні 1990-ті -2000-ні вже стають предметом ностальгії та аналізу. Якби для кожної епохи обирали слово-маркер, що характеризує прагнення та настрої часу, то для 90-х-початку «нульових» в Україні напевно таким було б слово «крутий». Адже тоді на пострадянський простір буквально хлинули голлівудські фільми. Відеопрокати з VHS касетами, а згодом лавки з піратськими DVD, були невід'ємним атрибутом епохи, відкриваючи широкому глядачеві спокусливий світ Заходу. Левову частку його іміджу сформували фільми-бойовики. Вони створили архетип над-маскулінного, рішучого, фізично розвиненого й не надто схильного до філософських рефлексій героя, який здолає всіх поганців, і взагалі, один в полі воїн. І Арнольд Шварценеггер, Арні, він же Термінатор / Командос / Конан-варвар, був втіленням того самого «крутого хлопця».

Ми призвичаїлись ставитись до поп-культури зверхньо або ж навіть рішуче негативно. Попри це, в хаосі пострадянських провінцій, поп-культура часто ставала чи не єдиним джерелом життєвих орієнтирів для молоді. Для покоління, що виросло в 90-х-«нульових», Шварценеггер – культова постать із задивлених до дір відеокасет та постерів, яка своїм прикладом доводила, що сумлінна праця над собою, своїм тілом дає плоди. Тому він стає цементуючим образом, навколо якого виросла серія Сергія Мельниченка «Шварценеггер – мій кумир». Персонажами серії стали 5 друзів Сергія та сам автор, об'єднанні захопленням спортом. Усі юнаки зняті оголеними в типовому занедбаному спортзалі радянських часів – одному з тисяч, в яких і досі займаються діти в більшості шкіл країни.

Оголеність додає кадрам тієї чесності та нахабства, які необхідні для відтворення духу та максималістського настрою молодості. Звичайно, спорт сам по собі уособлює ідеї конкурування та самовдосконалення, тому всі фотографії серії цілком могли б бути зроблені з одягненими моделями. Власне, першопочатковий задум й був таким, але він не дозволив би авторові передати той вибуховий сплав хизування, самовпевненості, енергії та недовершеності, який можливий лише тоді, коли тобі 20 і ти ще намагаєшся знайти відповідь на питання «Хто я такий?».

В класичному мистецтві ню завжди було пов'язане з ідеями піднесеного та естетично привабливого. Однак в проекті Мельниченка цей жанр набуває приземленого, дружньо-іронічного забарвлення. В позах моделей парадоксально поєднуються, з одного боку, краса пластики напружених м'язів, а з іншого – комічність. Легкий нарцисизм (неприховане задоволення власним тілом), синці, перенапружені вирази обличчя у поєднанні з вбивчою «автентикою» інтер'єру – всі ці деталі знімають класицистичний фльор таких собі «Аполлонів», що в більшості випадків супроводжує чоловіче ню.

Не-ідеальність дозволяє бачити на фотографіях не романтизованих героїв, а цілком конкретних, справжніх хлопців різної вдачі та темпераменту. Кожен з цих образів віддзеркалює реалії рідного для Сергія Миколаєва – міста на півдні України. Частиною цих реалій є покоління мілленіалів з провінції, що існує в умовах інертності середовища. І серед них є купка тих, хто усвідомлюючи (чи не усвідомлюючи) свої мізерні шанси досягти чогось визначного, продовжують викладатись на повну – чи то з щирої «любові до мистецтва», чи з прагнення створити собі певний соціальний статус, або навіть просто за звичкою. Проект Сергія Мельниченка – про ті анонімні 99,9 % історій, без яких не існувала б жодна історія успіху.

Олександра Осадча